

Att delta eller inte delta?

Det samhälleliga deltagandets inverkan på korruption

Lenita Norin & Arvid Wennergren

Abstract

Korruption är en ständigt återkommande samhällsnedbrytande institution som har visat sig vara mycket svår att motverka. Uppsatsen behandlar huruvida frivilligt samhällsligt deltagande har en påverkan på graden av korruption. Den baserar sig på teorier av Robert D. Putnam och Bo Rothstein om hur social interaktion stimulerar social tillit, vilket förebygger korrupta vanor. Teorin prövas med hjälp av en kvantitativ statistisk analys. Tre variabler för olika typer av samhällsligt deltagande jämförs mot graden av korruption. Dessa prövas på en population bestående av tjugofyra EU-länder. Resultatet talar för att samhällsligt deltagande inom den civila sfären har i särklass störst inverkan på graden av korruption. Uppsatsen behandlar även de kontraproduktiva komplikationer som uppkommer i samband med att belysa graden av korruption i ett samhälle.

Nyckelord: korruption, samhällsligt deltagande, socialt kapital, kollektiva dilemman, Putnam

Antal ord: 7909

Innehåll

1 Inledning.....	1
1.1 Problemformulering.....	1
1.1.1 Korruption och samhällligt deltagande.....	2
1.1.2 Frågeställning.....	3
1.2 Disposition	3
2 Teoretisk diskussion	4
2.1 Putnams Teori	4
2.2 Spelteori.....	6
2.3 Socialt kapital	7
2.4 Reflektioner och kritik.....	9
2.5 Varför belysa korruption?.....	11
3 Metodologisk diskussion.....	12
3.1 Oberoende variabler.....	12
3.1.1 Deltagande i fackföreningar	13
3.1.2 Deltagande i sport, kultur och lokala organisationer	14
3.1.3 Deltagande i lagliga demonstrationer	14
3.2 Beroende variabel.....	15
3.3 Metodologiska verktyg.....	15
3.5 Metodologiska problem	17
4 Resultat.....	19
4.1 Forskningens betydelse.....	19
4.2 Den statistiska analysens struktur	20
4.2.1 Fackföreningsanslutning	21
4.2.2 Sport/Kultur och lokala organisationer.....	23
4.2.3 Lagliga demonstrationer	25
4.3 Det statistiska materialets kvalité	27
5 Slutsats.....	28
6 Litteratur	30

1 Inledning

De allra bästa lagar och politiska intentioner är av intet värde om den politiska kulturen är präglad av korrumpade vanor hos såväl de styrande som de styrda.

– Niccolò Machiavelli (Rothstein, 2003, s. 32)

Precis som Machiavelli redan tidigt förstod så är det svårt eller rent av omöjligt att upprätthålla ett fungerande samhälle om det är genomsyrat av utbredd korruption. Få skulle nog påstå att detta är ett kontroversiellt utspel och de allra flesta skulle också hålla med om den omoraliska aspekten av ett korrumpat beteende. Trots detta verkar samtliga mänskliga samhällen brottas med att hålla nere korrupta vanor. Hur kan detta komma sig? Hypotesen som vi driver i denna uppsats är att samhälleligt deltagande har en påverkan på korruption. För att göra detta prövar vi Robert D. Putnams teori om det samhälleliga deltagandets betydelse för den fungerande demokratin.

1.1 Problemformulering

För att bygga upp till en tydligare och mer specifik frågeställning kommer först en diskussion angående de centrala nyckelbegreppen och hur de står i relation till varandra. I denna del kommer vi försöka klargöra sambandet mellan samhälleligt deltagande och korruption, delen ska också fungera som en introduktion till vilket resonemang studien utgår ifrån.

1.1.1 Korruption och samhällligt deltagande

Termen korruption kommer från latinets “corruptio” som betyder “fördärvat tillstånd”. Nationalencyklopedin definierar korruption som “missbruk av förtroendeställning för egen vinning” (nationalencyklopedin, 2013). Begreppet kan således tolkas väldigt brett. En förtroendeställning kan vara allt från ett politiskt förtroendeuppdrag till en vardaglig situation som förutsätter tillit mellan dess aktörer. Korruption behöver alltså inte innebära något som utspelar sig i maktens korridorer utan kan även vara när mellanmänniskt förtroende utnyttjas för egen vinning i alla typer av situationer.

Som tidigare nämnt är korruption, och har så gott som alltid varit, det mänskliga samhällets ständiga följeslagare. Det kanske tydligaste sättet att illustrera hur denna destruktiva institution ständigt verkar förbli närvarande i våra samhällen är genom den sociala fällans logik. Principen bygger på följande: Alla vinner på samarbete, men om alla inte samarbetar så riskerar det att bli meningslöst, på så sätt att den som väljer att samarbeta riskerar bli den enda förloraren bland nytto-maximerande egoister. Om inte den enskilda individen litar på att övriga inblandade samarbetar blir därför dennes incitament till att välja att samarbeta mindre. På så vis kanske individen i fråga väljer att avstå från samarbete trots att han från början inser att samarbete är det mest lönsamma alternativet (Rothstein 2003, s. 21-22).

Det handlar alltså om ett problem som uppstår när det finns en brist på tillit till andra människors samarbetsvilja. Som ett sätt att gardera sig själv från att själv dra det kortaste strået. Utan tillit kan därför det mest gynnsamma ömsesidiga samarbetet undermineras av korrupta vanor. “Social tillit” är således en grundläggande resurs för ett fungerande samhälle.

Men vad innebär social tillit, varifrån kommer den och hur byggs denna resurs upp? Vi menar att denna är nära kopplad till vad vi väljer att kalla samhällligt deltagande, det vill säga graden av kollektiv interaktion i ett samhälle. Ett samhälle består av människor som konstant interagerar med varandra och vi är därför intresserade av att utreda det samhällliga deltagandets mekanismer. Med termen “samhällligt deltagande” avser vi all form av aktivitet i frivilliga organisationer eller föreningar.

1.1.2 Frågeställning

Korruption uppstår som en effekt av bristande social tillit. Vi menar att det är graden av samhälleligt deltagande som bestämmer huruvida denna nödvändiga sociala tillit skapas eller inte. Syftet med denna uppsats är att försöka konstatera detta samband.

Vår frågeställning är:

Finns det en korrelation mellan samhälleligt deltagande och korruption?

1.2 Disposition

Uppsatsen består av ytterligare fyra delar. Först en teoridel där vi behandlar de forskare och forskningsresultat som är intressanta för vår uppsats. Därefter kommer en metoddel där vi tittar på de metodologiska verktyg som används och de eventuella problem dessa kan föra med sig. I nästa del presenteras våra resultat där vi redovisar och analyserar vår data. Uppsatsen avslutas med en slutsats som både sammanfattar resultaten och kopplar dessa till ett större sammanhang.

2 Teoretisk diskussion

Uppsatsen tar avstamp i en teori formulerad av Robert D. Putnam. Han hävdar att högt samhällsligt deltagande leder till högt "socialt kapital", det vill säga tilltro till samhället (social tillit). Vi använder oss även av Bo Rothsteins *Sociala fällor och tillitens problem*, eftersom vi anser att Rothsteins publikation kompletterar samtidigt som den utgör en motpol till Putnams teori. Vi prövar alltså Putnams teori samtidigt som vi beaktar Rothsteins kritik och synpunkter.

Denna del syftar till att klargöra de bakomliggande teoretiska antaganden som vi förhållit oss till i skrivandet av denna uppsats. Vi inleder med en kort beskrivning av Putnams teori, för att sedan ta oss an en mer djupgående diskussion till de centrala antaganden och begrepp på vilka teorin grundar sig i. Först talar vi om spelteori för att därefter ta oss an Putnams begrepp socialt kapital. Spelteorin fungerar som en introduktion till, och ett försök att bryta ner, de mekanismer som ligger bakom mänskligt beteende. Något som vi anser vara av vikt när det kommer till att förstå socialt kapital ordentligt och hur det förhåller sig till samhällsligt deltagande. Därefter diskuterar vi några kritiska synpunkter riktade mot Putnams teori samt reflekterar kring våra teoretiska resonemang. Teoridelen avslutas med ett stycke om betydelsen och problematiken med att belysa korruption.

2.1 Putnams Teori

Robert D. Putnam publicerade 1993 boken *Making democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*, ett verk som redan idag klassas som en modern samhällsvetenskaplig klassiker (Putnam

2011, s. 9). I boken förklarar han hur de stora klyftorna (ekonomiska, sociala och effektivitetsmässiga) mellan nord- och syditalien kan förklaras av tusenåriga traditioner av olika sociala strukturer, hur den fungerande demokratin bygger på ett högt *socialt kapital* (ett begrepp som han myntar) (Putnam 2011, s. 208). Sedan hans studie har liknande studier gjorts både på nationell och internationell nivå, där Putnams undersökning gällande Italiens regionala skillnader och orsaker till dessa ses som en föregångare.

Putnam påbörjade år 1970 en omfattande forskningsresa i Italien tillsammans med sitt forskarlag (Putnam 2011, s. 11). Eftersom den Italienska regeringen just inlett ett omfattande projekt för ökad regional autonomi, såg Putnam ett ypperligt tillfälle att studera hur institutioners effektivitet (det vill säga hur effektiva de är på att uppnå sina syften och omsätta invånarnas krav och önskemål i reell handling) utvecklas i olika sociala strukturer (Putnam 2011, s. 11, 22). Putnam inleder därför en stor undersökning där han genom tolv variabler mäter den institutionella effektiviteten i de olika regionerna. Med hjälp av denna studie kan han konstatera att den institutionella effektiviteten i landets regioner skiljer sig åt avsevärt, i synnerhet i förhållandet mellan nord- och syditalien (Putnam 2011, s. 95-96).

I ett försök att förklara dessa slående resultaten inleder Putnam en ny undersökning. Denna gång tror han sig kunna förklara de regionala skillnaderna i institutionell effektivitet med hjälp av variation av socialt kapital (Putnam 2011, s. 208). Det sociala kapitalet mäter han med hjälp av ett stort antal variabler, innefattande allt från deltagande i körer och fotbollsforeningar till valdeltagande och tidningsläsning. Tesen är att det är deltagande i frivilliga organisationer och frivilliga sociala sammanhang som skapar det sociala kapitalet (Putnam 2011, s. 97ff.).

Slutsatsen är häpnadsväckande. Korrelationen mellan Putnams mätningar av socialt kapital och mätningarna över institutionell effektivitet är nästintill perfekt. De regioner med högst socialt kapital är också de regioner där det regionala självstyret lett till högst institutionell effektivitet (Putnam 2011, s. 114).

Vi ska reda ut begreppet "socialt kapital" mer utförligt, men först menar vi att det är nödvändigt att beskriva vilka mekanismer som ligger bakom mänskligt beteende och hur korrupta vanor kan uppkomma. Samhället utgörs trots allt av mänskliga aktörer.

2.2 Spelteori

När man vill förklara mänskligt beteende är spelteori ett bra verktyg. En central fråga är vad som ligger till grund för mänskligt handlande. Handlar det i första hand om egenintresse, nytta och strategi eller är det snarare kulturella och sociala normer som styr vårt agerande?

Huvudantagandet är i vilket fall att människan är en rationell varelse (Rothstein 2003, s. 40-41).

Rothstein talar om kollektiv och individuell rationalitet (Rothstein 2003, s. 21-22). Med individuell rationalitet menas det övervägande som syftar att urskilja den för egen del mest lönsamma lösningen på ett dilemma. Av samma princip handlar kollektiv rationalitet om hur man bäst löser ett problem så att alla inblandade kan dra maximal nytta. Det kan således vara rationellt för individen att samarbeta så länge som man litar på att övriga medlemmar av gemenskapen också gör det. Om inte denna tilltro finns, blir den enskilde individens incitament att följa den kollektiva rationaliteten mindre än incitamentet att följa sin individuella rationalitet; därmed blir själviskt och korrupt beteende det rationella beslutet (ibid.). Ett målande och välkänt exempel på detta är Garret Hardins "allmänningens tragedi" (Ostrom 1990, s.18-21).

I sin teori om allmänningens tragedi eller "Tragedy of the commons" förklarar Hardin hur ett system av rationella nyttomaximerare till slut resulterar i en kollektiv katastrof. Resonemanget bygger på hur ett antal fåraherdar måste samsas om sina betesmarker. Den enskilde fåraherden får då två problem att förhålla sig till. För det första hur ska denne kunna maximera sin egen vinning; det vill säga hur antalet får på betesmarken ska kunna maximeras. För det andra kan betesmarkerna eller allmänningen inte försörja hur mycket boskap som helst. Därför måste antalet får som betar hållas nere till en rimlig nivå, för att inte alla får ska riskera att stå utan föda.

Problemet uppstår med vetskapen om att alla herdar som brukar allmänningen också strävar efter att maximera sin egen vinning. Om alla försöker maximera antalet får kommer allmänningen snabbt bli överpopulerad. Det kollektivt rationella blir alltså att brukarna enas om ett visst antal får som är tillåtet, och på så vis upphäver problemet med överexploatering. Men för att ett sådant avtal ska kunna upprätthållas krävs det att herdarna litar på att alla håller sin del av avtalet. Finns inte denna tillit är risken därför stor att någon väljer att nyttja situationen för egen vinning, till allas fördärv. Resultatet blir alltså att om inte alla väljer att samarbeta riskerar hela

systemet snart att kollapsa och alla blir således förlorare (Hardin 1968, s. 1244-1245).

Spelteorin förutspår en relativt negativ utgång, där samarbete tillhör ovanligheten. Trots detta förekommer sådana ömsesidiga lösningar på kollektiva dilemman överallt (Rothstein 2003, s. 46-47). En viktig faktor som kan spela in är tiden, det vill säga den förmodade längden av samarbetet. Exempelvis; om jag inser att jag och övriga aktörer kommer vara fast i det kollektiva dilemmat på obestämd tid kommer mitt incitament att välja att samarbeta bli större (Putnam 2011, s. 186). Slutsatsen man kan dra från detta resonemang är att samarbete är grundläggande för att lösa kollektiva dilemman mellan rationella individer, och samarbete kräver tillit. Men hur kan behovet av samarbete tillfredsställas i ett samhälle av rationella nyttomaximerare? För att svara på denna fråga är det lämpligt att utreda det begrepp som Putnam benämner socialt kapital.

2.3 Socialt kapital

Man brukar tala om tre olika sorters kapital. Det första är fysiskt kapital, det vill säga materiella resurser (byggmaterial, pengar, vapen etcetera). Det andra som brukar nämnas är humankapital, vilket innebär personliga egenskaper och färdigheter såsom utbildning. Det tredje, som vi är intresserade av, är socialt kapital (Rothstein 2003, s. 113-114). Denna typ av kapital skiljer sig från övriga typer i ett grundläggande avseende. Socialt kapital kan inte förbrukas eller slitas ned av användning. Tvärtom ökar det ju mer det används (ibid.). Något som kommer diskuteras vidare senare. En likhet som är viktig att framhäva är att det går att investera i socialt kapital på samma sätt som du kan investera i fysiskt kapital eller humankapital (ibid.).

Putnam definierar socialt kapital som "förtroende, normer och nätverk som kan förbättra samhällseffektiviteten genom att underlätta samordnade operationer" (Putnam 2011, s. 188). För att upprätthålla ett välfungerande samhälle krävs alltså att man investerar i det sociala kapitalet, men hur går detta till? Som sagt ökar det sociala kapitalet vid användning och det är just där svaret ligger. För att det sociala kapitalet ska kunna upprätthållas och utvecklas krävs ständig investering av förtroende, sociala normer och utnyttjande av mellanmänniska nätverk (Putnam

2011, s. 191). Vår bedömning är att det är av betydelse att utveckla dessa tre komponenter, för att få en bättre och mer helhetlig förståelse för sambandet mellan socialt kapital och samhälligt deltagande.

Förtroende (det vill säga tillit mellan människor) är en resurs som precis som övriga sociala resurser måste upprätthållas genom användande, det måste alltså investeras i för att kunna finnas. Förtroendeinvestering kan handla om att införliva löften och följa sociala avtal. För att exemplifiera med hjälp av allmänningens dilemma: Jag litar på att du precis som jag enbart låter tio får åt gången beta på allmänningen. Detta gör jag eftersom jag upplever dig som en pålitlig individ och att du inser att det är en kollektiv angelägenhet. På så sätt investerar jag förtroende för att kunna ta del av ett fruktbart samarbete, och ju mer detta samarbete utnyttjas desto större ömsesidigt förtroende kommer genereras.

Nästa komponent, sociala normer, är precis som förtroende något som måste användas för att vara gällande och utvecklas. En central sådan norm är "den generaliserade reciprocitetens norm". Denna innebär kort, "principen att återgälda en vänlighet" (Putnam 2011, s. 193). För att ta ett exempel: "Jag gör det här för dig nu eftersom jag vet att du kommer göra något för mig någon gång i framtiden" (Putnam 2011, s. 205). Det betyder alltså att jag nyttjar kortsiktig altruism för långsiktig egen- och allmännytta (Putnam 2011, s. 194). I linje med spelteorin; ju mer institutionaliserade sådana här sociala normer blir i ett samhälle, desto bättre kan de utövas och desto mer bindande blir de.

Den sista komponenten är sociala nätverk. Här åsyftas den kvantitativa delen av mellanmännisklig interaktion; hur många individer innefattas av gemenskapen eller samarbetet. Enligt Putnam finns det fyra klara anledningar till att sociala nätverk underlättar byggandet av socialt kapital. Först och främst förbättrar ett större nätverk flödet av information i avseendet; vem är pålitlig? Vem har ett gott anseende? Detta leder oss till nästa fördel, nämligen att kostnaderna för avhoppare från kollektiva dilemman och enskilda transaktioner ökar, vilket i sin tur kan kopplas till den tredje fördelen, att starka reciprocitetsnormer blir av allt större nytta. Slutligen så blir nätverken i sig ett tydligt exempel på tidigare framgångar av ömsesidig samverkan och kan på så vis fungera som en mall för fortsatt samarbete (Putnam 2011, s. 195). För att ett nätverk ska kunna upprätthållas eller utvidgas krävs självfallet att det nyttjas.

Som tydligt framgår återkommer diskussionen hela tiden till nödvändigheten av att investera eller utnyttja dessa sociala resurser för att det sociala kapitalet ska kunna upprätthållas

och växa. Det krävs alltså ständig social interaktion för att tillskansa sig ett högt socialt kapital, vilket i sin tur hjälper till att smörja samhälleliga transaktioner och underlätta samverkan. Men var finner man dessa omständigheter som möjliggör denna interaktion mellan individer? Svaret på frågan finnes i samhälleligt deltagande. Detta är något som Putnam intresserat sig för, i synnerhet det sociala deltagande som sker inom frivilliga sammanslutningar, föreningar och organisationer eftersom det är där han finner de bästa förutsättningarna för detta kapitalbyggande ömsesidiga samarbete (Putnam 2011, s. 205). Vi citerar Rothstein:

I det frivilliga organisationslivet uppstår ett sammanhållande kitt i form av starka sociala normer om tillit och ömsesidighet som möjliggör eller underlättar den typ av samarbete som demokratin bygger på och som utgör en grundsten för möjligheten att undgå att hamna i sociala fällor.

- Rothstein 2003, s. 81

Det är på grund av detta resonemang som det för oss föreföll naturligt att studera frivilligt samhälleligt deltagande som ett försök att förklara korruption.

2.4 Reflektioner och kritik

Putnams variabler för socialt kapital innefattar som sagt väldigt mycket, med den gemensamma faktorn att det rör sig om frivilligt medborgerligt deltagande (sportföreningsmedlemskap, läsning av tidningar och så vidare). Utifrån hans resultat råder det ingen tvekan om att dessa trots allt verkar generera det kapital som Putnam efterfrågar. Däremot skall teorin inte stå oemotsagd.

Rothstein framhåller att det är svårt eller rent av omöjligt att hitta en tydlig distinktion mellan de frivilliga organisationer vars natur leder till byggande av socialt kapital, och de frivilliga organisationer som faktiskt motverkar det sociala kapitalet i samhället eller inom den specifika organisationen. Exempel på organisationsformer som skulle kunna motverka byggande av socialt kapital är kriminella organisationer som "Hells Angels" eller "Bandidos", eller för den delen sociala sammanslutningar som genererar motsättningar till andra sociala grupperingar, som

“Firman Boys” eller “Al Qaeda” (Rothstein 2003, s. 166). Detta betyder att deltagande i frivilliga organisationer både kan bidra till att upprätta ett starkt socialt kapital, men även hjälpa att bryta ner det (Rothstein 2003, s. 168).

På grund av detta finns det en poäng att diskutera olika typer av samhälleligt deltagande. Man kan se det som att det finns olika sfärer av samhälleligt deltagande som eventuellt stimulerar olika sociala värden till exempel “politiskt deltagande”, “kriminellt deltagande” eller “deltagande i det civila samhället”. (se 3.1).

Om Putnam betonar det civila samhällets roll i skapandet av socialt kapital är Rothstein mer intresserad av institutionernas funktion. Han tror således inte att enskilda individer och nätverk är förmögna att generera socialt kapital utan att dessa behövs sättas i ett institutionellt sammanhang för att ett kapitalbyggande mönster ska kunna uppnås. Rothstein menar att “istället för att fråga vilken typ av individer eller nätverk som skapar ett samhälle med stor tillgång på socialt kapital, så kan man se vilken typ av samhälle som skapar individer och nätverk med högt socialt kapital” (Rothstein 2003, s. 170).

Rothsteins kritik är viktig i framförallt två avseenden. För det första konstaterar den att det faktiskt finns en kvalitativ dimension när det gäller hur ett visst samhälleligt deltagande skapar socialt kapital. För det andra öppnar den upp för eventuella statliga eller organisatoriska åtgärder som skulle kunna bidra till att underlätta byggandet av det sociala kapitalet. Vad som däremot är viktigt att poängtera är faktumet att Rothsteins modell inte kommer ifrån varken den kvalitetsmässiga eller den rent skapandemässiga problematiken. Institutioner kan ju även de verka både konstruktivt och destruktivt på det sociala kapitalet, beroende på dess utformning, och även den bästa institutionen kan aldrig bildas utan en förtroendeinvestering på individnivå.

2.5 Varför belysa korruption?

Trots att uppsatsen är väl förankrad i statsvetenskapliga teorier och innehåller en specifik motivering för val av ämne kan det ändå vara av nytta att ifrågasätta dess natur. Bo Rothstein diskuterar huruvida införandet av korruption på den politiska dagordningen inte kommer förminska problemet utan snarare förstora det (Rothstein 2003, s. 25). Han argumenterar för detta med hjälp av ekonomiska synvinklar där korruption beskrivs som ett 'frekvensberoende jämviktsläge' (ibid.). Det betyder alltså att det är förväntningen på grad av korruption, det vill säga upplevd korruption som är av vikt, vilket gör att utredning av korruption kan vara skadligt. Om människor inser hur korruperat samhället är kan de själva börja agera korrupt som ett resultat av denna upptäckt (Rothstein 2003, s. 26). Samtidigt är omfattande korruption något som på sikt kan skada ett samhälle allvarligt, både vad gäller den ekonomiska och den sociala aspekten, vilket gör att samhällen inte bör undvika att ta itu med problem för länge. Hur löses denna paradox?

Vår uppfattning är att korruptionsproblem inte kan bekämpas enbart genom att straffa enskilda förövare, utan är något som måste motverkas underifrån. Att satsa på att belysa korruptionsskandaler kan de facto späda på korrupt beteende i längden. Det är våra samhälleliga normer och vanor som måste omstöpas, men hur kan detta göras?

Genom att försöka identifiera de samhällsområden som hjälper att bygga socialt kapital menar vi att man kan höja kompetensen för riktade politiska aktioner för förebyggande av korruption. Detta är ett av motiven för detta arbete.

3 Metodologisk diskussion

Metoddelen inleds med diskussion kring vilka oberoende variabler som lämpliga att använda i denna undersökning. Därefter följer en presentation av, och motivering för, variabler i undersökningen, både de oberoende och den beroende. Sedan inleds en kort beskrivning av metodvalet och de metodologiska verktygen, där även valet av population förklaras. Därefter diskuteras kort det förväntade resultatet vid jämförelsen av variablerna. Detta kapitel avslutas med en del som berör de metodologiska problem som kan uppkomma, både generellt och mer specifikt för varje variabel.

3.1 Oberoende variabler

Vilka former av samhälleligt deltagande är intressanta att undersöka? Vi väljer förklaringsvariabler baserat på uppfattningen att; för att uppnå ett tillfredsställande resultat bör man beakta så många olika tendenser av samhälleligt deltagande som möjligt.

Ett diversifierat urval ger oss en bredare statistisk grund för undersökningen. Med flervariabelsmetod för den horisontella axeln möjliggörs en spridning av samhälleligt deltagande, vi kan studera flera olika skikt av samhället. Som konstaterats tidigare så är all form av frivilligt deltagande av intresse för Putnams teori. Med detta i åtanke kan det alltså vara av intresse att undersöka former av samhälleligt deltagande från olika sfärer, för att se om det finns vissa sorters deltagande som tenderar att producera en bättre korrelation med CPI än andra.

Vi väljer att fokusera på den ekonomiska, den politiska och den civila sfären. Eftersom vi anser att vi på så sätt kan fånga upp stora delar av samhället. Den ekonomiska sfären är associerad med arbetsmarknaden, och där går att finna flera olika former av organisationer där en

sorts samhällligt deltagande äger rum. Vi väljer ”deltagande i fackföreningar” eftersom det är en traditionell och välkänd form av deltagande i arbetsmarknadsmiljön, men också med anledning av deras historiskt höga anslutningsgrad.

Inom den civila sfären finns också många olika former av mänsklig interaktion, frågan är bara vilken som bäst representerar ett uttryck för samhällligt deltagande. Bör man till exempel lyfta fram deltagande sport, kultur eller religion? Här skiljer Putnam faktiskt på olika sorters deltagande och hävdar att organisationer med mycket hierarkisk struktur inte är förenligt med skapande av socialt kapital. Han nämner den katolska kyrkan som ett exempel, och maffian som ett annat. Han säger att “[e]tt gott styre [...] är en biprodukt av köror och fotbollsklubbar, inte av böner” (Putnam 2011, s. 197). Det man bör leta efter är former att horisontellt utformade nätverk (ibid.). Vi tar detta i beaktande och väljer en form av samhällligt deltagande som Putnam anser bra lämpad, nämligen ”deltagande i sport och kultur och lokala organisationer”.

Det finns flera möjliga variabler som exempel på olika sorters politiskt deltagande såsom “partimedlemskap” eller till och med “valdeltagande” då en mer extensiv definition av samhällligt deltagande åberopas (där gruppen som deltagandet tar plats i är samhället i stort). Vi väljer istället att använda oss av demonstrationer som variabel. Detta för att vi anser demonstrationer vara en av de renaste formerna för att aktivt genomföra politiskt deltagande. De förklarande variablerna består alltså av tre representanter för olika sfärer i samhället, och är: “Deltagande i fackföreningar”, “deltagande i sport, kultur och lokala organisationer” och “deltagande i lagliga demonstrationer”. Vi upplever att dessa variabler har en signifikant bredd för att uppfylla syftet med uppsatsen.

3.1.1 Deltagande i fackföreningar

Deltagande i fackföreningar används med syftet att representera organisationer och föreningar som är starkt förknippade med arbetslivet. Problematiken med denna variabel är att de olika länderna i populationen kan ha olika tradition av fackföreningsanslutning. Deras gemensamma nämnare, medlemskap i EU, kan inte eliminera dessa skillnader då medlemsländerna har skapat egna regler för arbetspolitik. Det kan finnas restriktioner eller underliggande normer baserade på historiska faktorer som påverkar medlemsantalet i fackföreningar i olika länder. I vissa länder,

som exempelvis Sverige har fackföreningar historiskt en central och politiskt betydelsefull roll. I Storbritannien är det annorlunda, trots att de var här fackföreningar först bildades (Åström 2011, s. 112). Efter politiska implementeringar av Margaret Thatcher har de dock inte längre samma status (Gallagher m.fl. 2011, s. 471-472).

Ett annat möjligt problem är att denna variabel, i likhet med de katolska kyrkorna, kan representera hierarkiska organisationer där medlemmarna inte nödvändigtvis alltid speglar styrelsen (Putnam 2011, s. 197). Dessa faktorer ska därför vägas in som möjliga förklaringar för variationen vid analysen.

3.1.2 Deltagande i sport, kultur och lokala organisationer

Denna variabel representerar deltagande i sport, kultur eller andra former av intresseorganisationer av lokal karaktär. Den återfinns alltså i den civila sfären. Denna variabel stämmer väl in på vad Putnam avser med frivilligt samhällsligt deltagande (Putnam 2011, s. 205). Putnam hävdar också att "svaga band" såsom exempelvis medlemskap i olika föreningar och bekantskaper (i motsats till "starka band" som knyts med familj och nära vänner) de facto är bättre variabler för vår jämförelse då de med sin kollektiva form kan komma att knyta samman människor från olika grupper i samhället (Putnam 2011, s. 196-197).

3.1.3 Deltagande i lagliga demonstrationer

För att inkludera en mer renodlad politisk form av samhällsligt deltagande undersöker vi deltagande i lagliga demonstrationer. Att demonstrera är en direkt form av protest, engagemang och politiskt intresse som dessutom kan ses som en typ av samhällsligt deltagande då få demonstrationer utförs alena. Huruvida denna variabel kommer uppvisa ett tillfredsställande samband mot korruptionsgrad är däremot alltjämt osäkert då en demonstration kan uppkomma som en reaktion på ett icke-fungerande samhälle snarare än som en mekanism som håller korruptionen på en låg nivå. Dock har vi valt att se endast till lagliga demonstrationer och undersöker bara demokratier, något som hjälper att säkerställa variabeln. Vi återkommer med en

diskussion kring dessa möjliga reversibla samband under “metodologiska problem” (5.5).

3.2 Beroende variabel

För den beroende variabeln “korruption” använder vi oss av ett index som mäter upplevd korruption. Transparency Internationals ‘Corruption Perception Index’ (CPI) är ett erkänt mätindex inom forskningen (Rothstein 2003, s. 49). Därmed fungerar CPI som en tydlig och välkänd Y-variabel.

I fråga om det uppstår validitetsproblem då indexet mäter “upplevd korruption” medan frågeställningen avser “korruption” anser vi att så inte är fallet (se 3.5). Upplevd korruption är ett mått som ofta används istället för “faktisk korruption” eftersom det senare är svårt, rent av omöjligt, att producera korrekt data på- just eftersom korrumpert beteende är svårt att upptäcka även i det mest civiliserade av samhällen. Att korruption har andrum att existera förutsätter att det finns en mörkerdold hierarki av beslutsfattare som de facto innehar makt, men där orsakerna till besluten aldrig redovisas i det offentliga. Hur medborgare uppfattar graden av korruption är däremot enkelt och pålitligt att mäta. Graden av upplevd korruption har dessutom, av anledningar som vi nämner inledningsvis, en stor inverkan på den faktiska korruptionen, det vill säga tror människor att andra uppför sig korrumpert är risken större att de själva, vid tillfälle, också handlar korrupt.

3.3 Metodologiska verktyg

Vi använder en kvantitativ metod och analyserar data med statistiska verktyg. Detta eftersom vi tycker att det är intressant att få en övergripande bild av ett stort urval samt för att det genererar

ett allmängiltigt resultat och möjliggör en generaliserbar slutsats. I undersökningen analyseras ett antal länder där syftet är att påvisa ett mönster vad gäller samhälleligt deltagande och korruption. Vår population är medlemsländerna i den Europeiska unionen, denna har dock begränsats till 24 av de 27 europeiska länder på grund av att de resterande tre länderna saknar data för att kunna inkluderas i denna jämförande studie. Om detta urval skulle ses hämtad ur alla demokratier i världen räknas det som ett stickprov, men då populationen är den europeiska unionens medlemsländer utgör den nästintill en totalundersökning (Körner & Wahlgren 2012, s. 33-34). Att den statistiska undersökningen innehåller 24 länder anser vi utgör ett tillräckligt stort antal analysenheter för att ge en statistisk säkerhet till analysen. Medlemskapet i EU är den gemensamma nämnaren hos dessa länder, vilket gör att metoden tar sig uttryck i en mest-lik design, något som är väl förenligt med uppsatsens teoriprovande och jämförande ambition (Esaïsson m.fl. 2012, s. 103).

Valet av EU baserar sig på följande argument:

- Det finns en intressant dynamik med att undersöka länder där alla har en variabel gemensamt. Medlemskapet i EU bidrar till en jämförelsepunkt, medan individerna i populationen samtidigt är så pass olika (historiskt, ekonomiskt och kulturellt) att en komparativ studie är av intresse. De är också alla demokratier som är relativt fungerande, men korruption är ett tecken på att demokratins kvalitet är skadad (Åström 2011, s. 178). Korruptionsproblem är av kända skäl ett större problem i utvecklingsländer, men en studie som utförs på industriella demokratier har chansen att bli mer exakt, vilket underlättar analysen (ibid.).
- Europa har i allra högsta grad påverkats negativt av den senaste ekonomiska krisen (2009), och några av den europeiska unionens medlemmar har drabbats hårdast. All data är inte daterad exakt under åren av den ekonomiska krisen, utan viss data är hämtad från några år innan krisen nådde Europa. Detta är dock ändå av stor relevans eftersom en så omfattande kris som detta ledde till inte är något som byggs upp på en dag. Det är en reaktion av många års förkastlighet gentemot det offentliga systemet, missbruk av statliga medel och en bristande skattmoral. Därför finns det anledning att tro att de länder som

har påverkats värst av krisen också påvisar intressanta resultat när det kommer till våra variabler.

Vi förväntar oss ett negativt samband, det vill säga att ett högt samhällsligt deltagande resulterar i låg upplevd korruption. Eftersom resultaten på CPI presenteras i poängform där 1 är högst upplevd korruption och 100 är lägst upplevd korruption så visar graferna ett positivt samband mellan våra undersökningsvariabler (Transparency International 2013). Resultaten med respektive X-variabel mot vår Y-variabel (CPI) presenteras var och en för sig, detta för att det är intressant och relevant för oss att se om det går att skönja ett samband för olika typer av samhällsligt deltagande.

Länder inkluderade i undersökningen är följande: Nederländerna (NL), Sverige (SE), Litauen (LT), Finland (FI), Danmark (DK), United Kingdom (UK), Österrike (AT), Tyskland (DE), Irland (IE), Belgien (BE), Frankrike (FR), Spanien (ES), Italien (IT), Tjeckien (CZ), Malta (MT), Slovakien (SK), Bulgarien (BG), Slovenien (SI), Polen (PL), Lettland (LV), Ungern (HU), Portugal (PT), Rumänien (RO) och Grekland (GR) (24st). De tre EU-länder som inte är inkluderade i vår data är: Luxemburg, Estland och Cypern (Europeiska unionen 2013).

3.5 Metodologiska problem

Det finns flera metodologiska problem som kan uppkomma vid denna form av analys, såsom mätproblem och matematiska fel som kan skada uppsatsens trovärdighet, till exempel vad gäller validitet och reliabilitet (Esaiasson m.fl. 2012, s. 57). Validiteten är en viktig faktor då nivån på denna etablerar huruvida det som förväntas mätas faktiskt också mäts. Om validiteten är låg uppstår problem vid analysen av data, då det blir osäkert om analysen berör de faktiska mätvärdena eller de önskade (ibid.). Validiteten är ett stort problem som är svårupptäckt och därmed är det viktigt att uppmärksamma (ibid.).

Problem med reliabiliteten är inte lika svår att komma tillrätta med då trovärdigheten ökar om operationaliseringen är korrekt genomförd (Esaiasson m.fl. 2012, s. 58) och språket inte innehåller rum för alltför missvisande feltolkningar (Boréus och Bergström 2012, s. 295-296).

Just operationaliseringsteknik är något som Robert D. Putnams *Making democracy work: Civic traditions in modern Italy* är känd för (Esaiasson m.fl. 2012, s. 59). Han lyckades med konststycket att använda sig av en storslagen vision som antydde att den skulle föra forskningen framåt, medan genomförandet skedde med hjälp av enkla metoder (ibid.). Då validitet- och reliabilitetsproblem har diskuterats och det har bevisats att resultaten är godkända uppkommer nästa metodologiska problem: orsakspilarnas riktning.

Så fort ett samband mellan två variabler kan påvisas skall detta granskas. Stämmer det faktiskt att X leder till Y eller är det en motsatt relation som råder? Reversibla förhållanden är svåra och olyckliga att upptäcka, då det oftast innebär att uppsatsens grundläggande hypotes inte stämmer. I denna uppsats går det att se alla tre X-variabler som en möjlig orsak till låg korruption istället för något som förebygger korruption. Det vore däremot inte troligt att "deltagande i sport/kultur och lokala organisationer" skulle vara en reaktion på omfattande korruptionsproblem. Det torde snarare vara ett samband som stämmer överens om vår uppfattning att högt/aktivt samhällsligt deltagande leder till lägre grad av upplevd korruption i ett land.

Vad gäller variabeln fackföreningsanslutning är det svårt att svara på om det skulle finnas ett reversibelt förhållande mellan variablerna. Vad som talar mot detta faktum är att det känns föga troligt att en låg korruptionsgrad skulle leda till en högre nivå av fackföreningsanslutning, utan snarare att organiserade grupper av människor skulle strypa utrymmet för korruption. Om förhållandet skulle vara det omvända (att korruptionsgrad bestämmer grad av fackföreningsanslutning) kanske det också varierar mer i undersökningens resultat.

Sambandet som avser politiskt deltagande och korruption är den som är troligast att vara ett fall av reversibel art. Att demonstrera kan mycket väl vara en reaktion på ett korrumpert samhälle, vilket skulle betyda att orsakspilen är vänd åt fel håll. För vissa individer i populationen misstänker vi att så är fallet, medan andra verkar bevisa att det faktiskt är X som leder till Y. Eftersom individerna i populationen inte är identiska utan påverkas av många bakomliggande faktorer så kan det stämma att i vissa fall är sambandet enligt uppsatsens hypotes och i vissa fall precis tvärtom. Båda resulterar i positiva linjära samband, vilket gör det svårt att avgöra vilket som är vad. Då får kunskaper kring individernas historia konsulteras för att avgöra det.

4 Resultat

Uppsatsens resultatdel inleds med en diskussion kring arbetets betydelse samt vad det kan bidra med. Därefter presenteras den statistiska utformningen, följt av de tre graferna med tillhörande tolkning och skriftlig redovisning av resultaten. Slutligen debatteras det statistiska materialets kvalité, med fokus på variablernas förankring till teorin och datainsamlingens eventuella problematik.

4.1 Forskningens betydelse

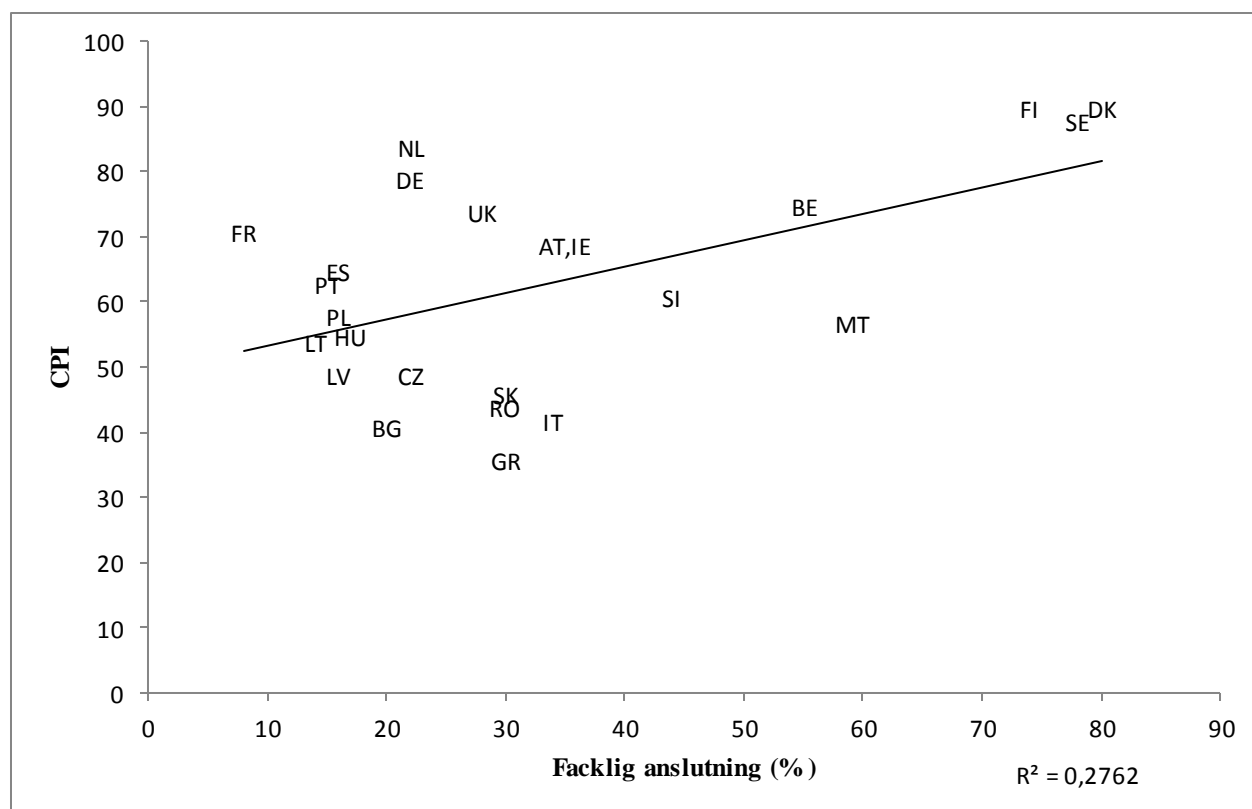
Vad kan detta forskningsämne tillföra? Förutom en diskussion kring ämnet korruption skänker uppsatsen även lärdom (om än koncist och kortfattat) om situationer i de olika EU-länderna utifrån våra variabler. En analys av dessa data kan bidra till att belysa, och ge en djupare förståelse för, några av den europeiska unionens nutida och i alla högsta grad aktuella problem. Det finns självfallet inte ett enda svar för att lösa korruptionsproblem varken i EU eller resterande delar av världen, och även om det skulle existera, upptäckas och lösas, skulle troligtvis nya korrupta vanor återinföras inom kort. Detta då samhällen består av människor, och det går inte att förutsätta att människor alltid agerar kollektivt rationellt eller efter spelregler, vilket leder till att individualistiskt och egocentriskt tänkande så småningom kommer hitta andrum även i de mest etablerade och välfungerande av demokratier (Rothstein 2003, s. 21-22). Vår förhoppning är att forskningen leder till att identifiera några faktorer som förebygger korruption.

4.2 Den statistiska analysens struktur

Sambanden redovisas i spridningsdiagram. Varje X-variabel mäts självständigt mot Y-variabeln, vilket resulterar i tre bivariata samband: Se figur 1, 2 och 3. I försök att ytterligare förklara resultatet inkluderas ett par specifika mått för alla jämförelser, närmare bestämt determinationen (R^2) och korrelationen (r). Detta möjliggör en mer exakt granskning av variablernas korrelation. Varje spridningsdiagram har en trendlinje som ska förenkla att se riktningen och kvalitén på sambandet. De tre graferna följs av en analytisk diskussion kring resultaten, med fokus på den statistiska framställningen.

Determinationskoefficienten räknas ut av Excel. Korrelationskoefficienten räknar vi ut genom att dra kvadratroten ur determinationskoefficienten, och om den är negativ eller positiv bestäms av trendlinjens riktning (Körner & Wahlgren 2006, s. 364).

4.2.1 Fackföreningsanslutning

Figur 1. CPI - Fackföreningsanslutning. Data för CPI är hämtad från Transparency Internationals Corruption Perception Index. Data från 2012. Data för fackföreningsanslutning är hämtad från European Trade Institute. Presenterar andel av arbetskraften som är medlem i någon sorts fackförening. Data från 2010.
 $r = 0,5255$

Figur 1 påvisar ett samband mellan de båda variablerna, om än med en viss variation. Intressant är att de tre länder som har högst poäng på CPI-skalan är också de tre länder med överlägset högst facklig anslutningsgrad (Danmark, Finland, Sverige). De nästföljande länderna på CPI-skalan, Nederländerna och Tyskland, påvisar dock mycket lägre fackföreningsanslutning i förhållande till deras CPI-poäng.

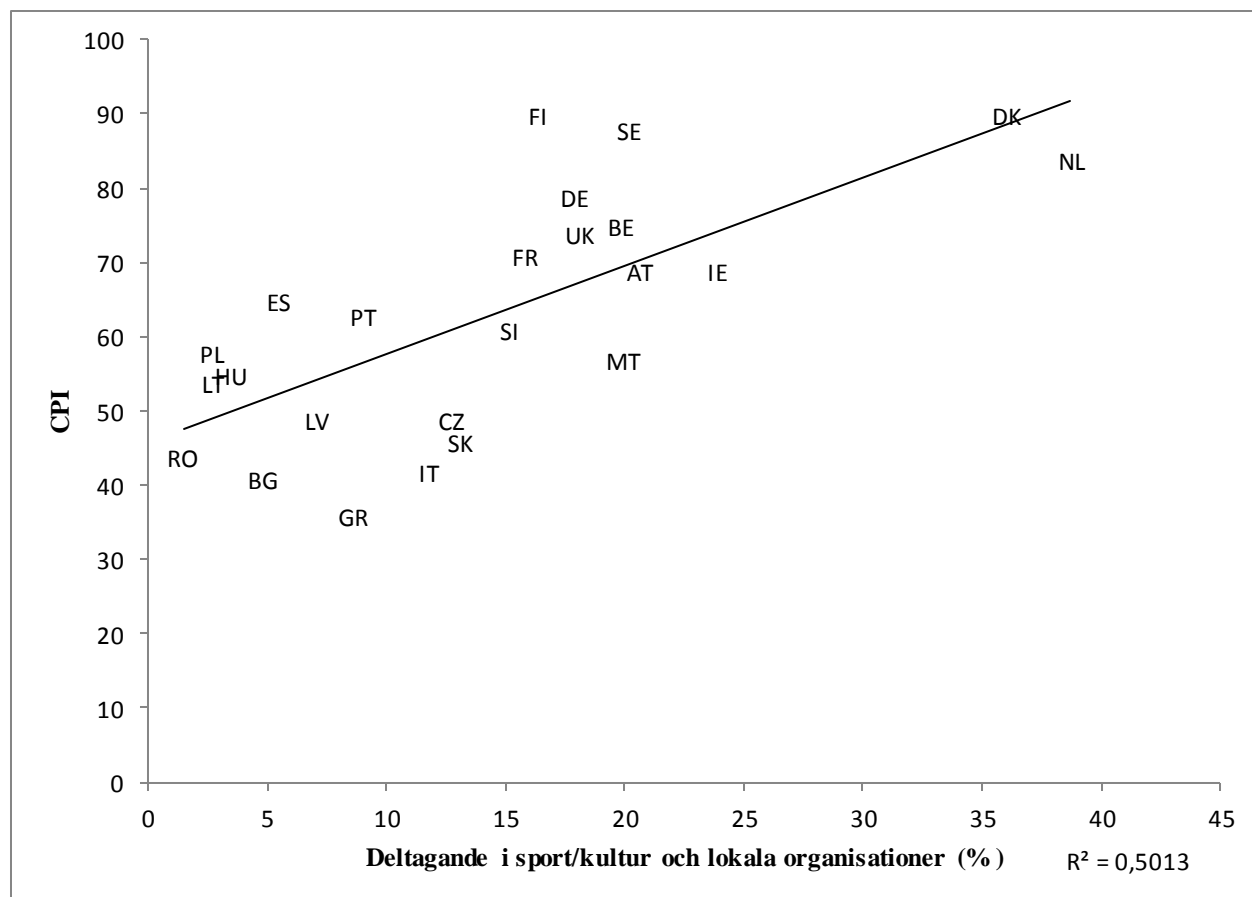
Märk väl att Österrike och Irland redovisar exakt samma resultat: 69 poäng på CPI och 35 % anslutning i fackföreningar. Ett annat exempel är Rumänien och Slovakien som har liknande CPI-poäng (44 respektive 46) och samma procentandel (30 %) invånare som är medlemmar i en fackförening. Detsamma gäller Italien som också har liknande siffror (CPI: 42 poäng, fackföreningsandel: 34 %). Determinationskoefficienten är cirka 0,28 vilket innebär att cirka 28

% av variationen hos den beroende variabeln (upplevd korruption) kan förklaras av sambandet med variabeln ”fackföreningsanslutning” (ibid.). Roten ur determinationskoefficienten ger korrelationskoefficienten, vilket blir cirka +0,53. Denna siffra beskriver hur starkt korrelerade X- och Y-variablerna är genom att gradera sambandet på en skala mellan -1 och +1 (Wahlgren 2008, s.122). Eftersom korrelationskoefficienten är större än noll är sambandet mellan variablerna också är positivt.

Variationen kring trendlinjen kan förklaras av att länder har olika tradition gällande arbetarrörelsens inflytande i samhället, vilket i sin tur skulle kunna bidra till att fackanslutning är av skiftande betydelse beroende på land. Populationen består av 24 länder som alla innehar egna lagar och regleringar för arbetspolitik. En annan faktor till att förklaringsgraden inte är speciellt hög i figur 1 kan vara att fackföreningar, som nämnts tidigare, riskerar vara en alltför hierarkiskt uppbyggd organisation för detta ändamål.

Trots variationen kan man ändå finna ett tydligt mönster mellan facklig anslutning och CPI. Frågan är om det verkligen rör sig om ett linjärt samband, utan kanske snarare ett u-format sådant. Låg korruption tycks vara överensstämmande för de med allra högsta grad av fackföreningsanslutning (såvida detta inte endast är ett nordiskt fenomen) och för de med lägst anslutningsgrad, medan de med varken hög eller låg fackföreningsanslutning inte talar för något starkt samband.

4.2.2 Sport/Kultur och lokala organisationer

Figur 2. CPI - Sport/Kultur och lokala organisationer. Data för CPI är hämtad från Transparency Internationals Corruption Perception Index. Data från 2012. Data för sport/kultur och lokala organisationer är hämtad från World Value Survey. Presenterar andel som deltar i dessa aktiviteter varje vecka. Data från 1999-2000.
 $r = 0,7080$

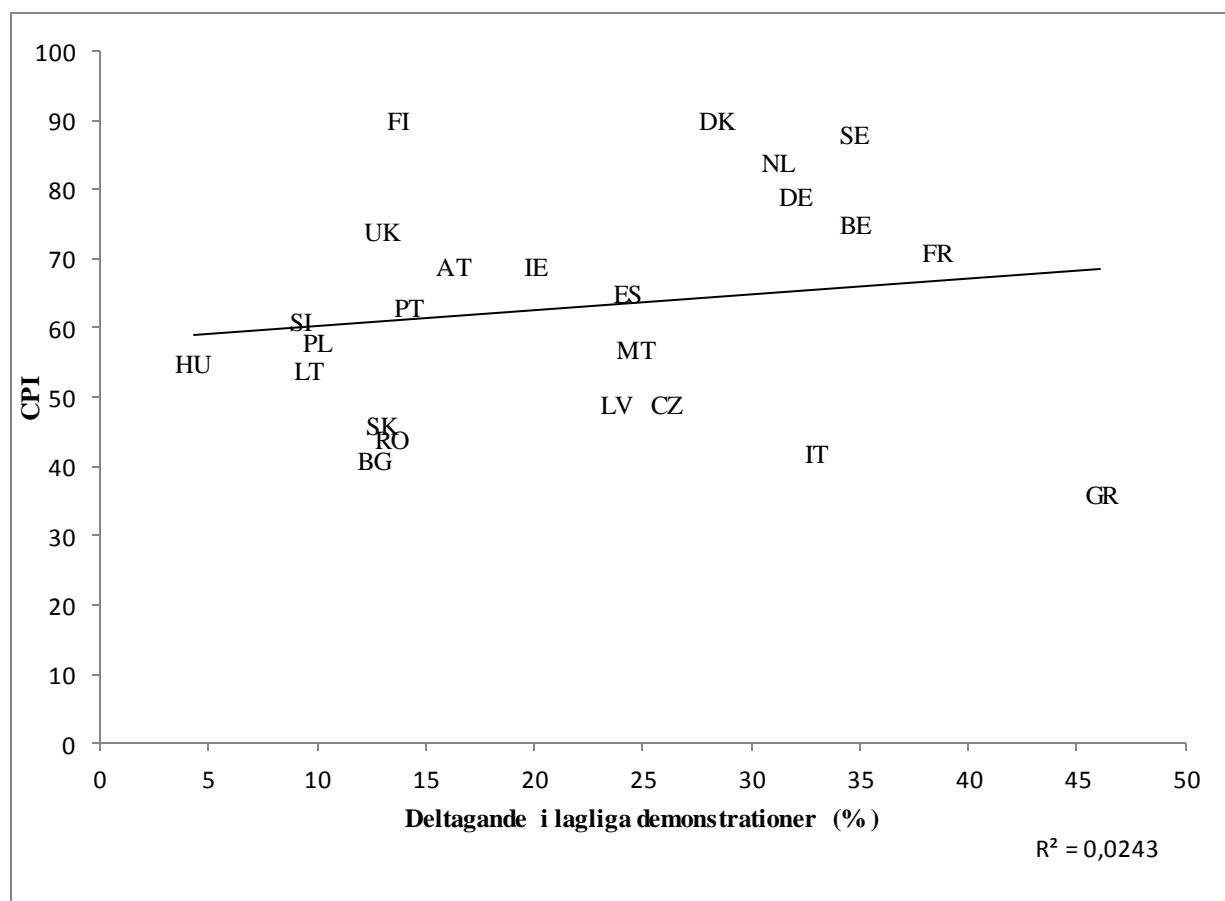
Det går att skönja ett markant samband mellan grad av upplevd korrupcion och deltagande i sport/kultur och lokala organisationer. Variationen kring trendlinjen är inte, för sambandet, besvärande stor utan spridningen skulle kunna förklaras med hjälp av externa underliggande skillnader mellan länderna. Märkvärdt är att två länder är överlägsna övriga i denna form av samhälligt deltagande; Danmark och Nederländerna har i särklass bäst resultat vad gäller deltagande i sportsliga, kulturella och lokala aktiviteter. Dessa två länder befinner sig dessutom på en topp- trenotering av CPI- skalan. Sverige ligger också långt framme i denna typ av deltagande tillika hos den beroende variabeln. Rumänien däremot, har en låg andel invånare som

utövar sportsliga eller kulturella aktiviteter varje vecka. De uppgår endast till 1,5 % hos den oberoende variabeln. Detta stämmer väl överens med deras CPI-poäng. Dessa exempel bidrar till ett positivt samband vilket är viktigt för att kunna styrka uppsatsens hypotes.

Mer exakt data kan redovisas i form av determinationskoefficienten som är ungefär 0,5, det vill säga drygt 50 % av variationen hos Y kan förklaras av X-variabeln. Detta är en hög förklaringsgrad, vilket bevisar att variabeln ”deltagande i sport/kultur och lokala organisationer” är relevant för graden av upplevd korruption i ett land. Korrelationskoefficienten är cirka +0,71, vilket innebär ett relativt starkt positivt samband. Jämför med ett helt positivt linjärt samband som har en korrelation på +1 (ibid.).

Att korrelationen på denna variabel uppvisar ett så bra resultat är förklarligt. Framförallt på grund av att Putnams liknande jämförelser påvisat snarlika samband (Putnam 2011, s. 115). Resultatet är stärkande för vår hypotes om att samhällsligt deltagande har en inverkan på korruption. Dessutom är det denna form av deltagande som genomförs mycket frekvent, något som ökar investeringen av det sociala kapitalet.

4.2.3 Lagliga demonstrationer

Figur 3. CPI- lagliga demonstrationer. Data för CPI är hämtad från Transparency Internationals Corruption Perception Index. Data från 2012. Data för deltagande i lagliga demonstrationer är hämtad från World Value Survey. Presenterar andel som någon gång har deltagit i en laglig demonstration. Data från 1999-2000.
 $r = 0,1559$

Denna figur utgör vårt mest osäkra samband; det mellan graden av upplevd korruption och andel som har deltagit i lagliga demonstrationer. De nästintill okorrelerade variablerna beror på att det är osäkert om denna form av samhällsligt deltagande skulle visa sig leda till lägre korruption, och därmed ett bättre fungerande samhälle. Istället skulle denna form av deltagande vara en reaktion på ett icke-fungerande samhälle, vilket skulle betyda att sambandet är reversibelt och oanvändbart.

Exempel på detta är Italien och Grekland, två länder som båda tillhör bottenkicket av CPI-skalan (42 respektive 36 poäng) men som redovisar toppnoteringar i deltagande i demonstrationer (33 respektive 46,1%). En annan eventuell förklaring till att sambandet inte är

tillfredsställande enligt uppsatsens tes torde vara att just dessa analysenheter är präglade av ett spuriöst samband, det vill säga att det finns andra bakomliggande faktorer som bidrar till resultatet och ett samband av skenbar art (Esaiasson m.fl. 2012, s. 85).

Sverige är ett exempel på ett land där antagandet om positivt samband mellan dessa variabler faktiskt tycks stämma. Sverige har 88 poäng på CPI-skalan och en relativt hög procentandel av medborgare som har deltagit i en laglig demonstration (34,7%). Frankrike är i denna undersökning det land med näst högst andel medborgare som har deltagit i en laglig demonstration (38,5%) och de har också en hög ranking på CPI (71 poäng vilket ger en 10:e plats i detta urval). Detta är också ett starkt samband, även om Frankrike erhåller en högre placering hos den oberoende variabel än hos den beroende. Det skulle kunna bero på att nationella traditioner av att vädra politiska åsikter genom att demonstrera.

Ett land som har höga poäng på CPI men låg andel demonstrerade är Finland. Det ter sig här som att sambandet mellan ovanstående variabler inte går att applicera på just detta fall, i likhet med (fast med motsatta siffror) Italien och Grekland.

Rent visuellt går det att hävda att det finns en korrelation mellan variablerna, eftersom det finns en svag lutning men mycket variation kring trendlinjen. Determinationskoefficienten bekräftar detta påstående med en siffra som uppnår till cirka 0,024, vilket ger en förklarad variation för CPI på endast cirka 2,4 %. Korrelationskoefficienten är cirka +0,16 vilket innebär att det inte finns någon tydlig korrelation mellan variablerna. Däremot visar resultatet att det trots förmodade spuriösa samband finns det en skönjbar korrelation mellan deltagande i lagliga demonstrationer och CPI (Körner & Wahlgren 2006, s. 104).

Valet av ”deltagande i lagliga demonstrationer” som en X-variabel var på förhand förknippat med viss osäkerhet, just på grund av att demonstration inte enbart behöver vara en effekt av riklig social interaktion utan kan också vara en spontan reaktion på ett korrupt, illa fungerande styre. Men också på grund av att det är svårt att avgöra om denna form av deltagande kan klassas som konstruktivt eller destruktivt eller rent av både och, i avseende på socialt kapital.

4.3 Det statistiska materialets kvalité

Resultaten bevisar att valet av X-variabler fungerar någorlunda väl i en statistisk jämförelse med syftet att försöka förklara korrupktion i olika europeiska länder. Ifall vi hade försökt att bättre möta Putnams kriterier för frivilligt samhällsligt deltagande hade säkerligen våra figurer producerat bättre korrelation. Vi har dock valt variabler med syfte att uppnå spridning av olika sorters deltagande i ett samhälle, dels för att inte riskera systematiska fel på grund av att inte tillräckligt många sfärer i samhället har presenterats och dels för att kunna jämföra olika typer av deltagande kvalitativt. Nu finns en politisk, en ekonomisk och en civil form av deltagande som vi tycker speglar samhället i stort.

Corruption Perception Index är hämtad från 2012, medan två av de oberoende variablerna i figur 2 och 3 är daterade till 1999-2000. Den oberoende variabeln i figur 1 är från 2010. Vi ser inga större problem med att deras resultat skiljer sig från varandra med några år. Anledningen är att vår undersökning består av samhällsmekanismer som är tämligen trögrörliga och förhåller sig någorlunda konstant under en korttidsperiod, vilket innebär att några års skillnad inte har nämnvärd betydelse för jämförelsen.

5 Slutsats

För att återgå till frågeställningen; finns det en korrelation mellan samhällligt deltagande och korruption? Våra resultat konstaterar två saker. Det första är att det verkar finnas ett övergripande samband mellan samhällligt deltagande och korruption. Samtliga grafer visar tendenser till att en hög grad av samhällligt deltagande bidrar till en lägre grad av korruption. Det andra är att det samhällliga deltagandets natur spelar stor roll för hur starkt detta samband är.

Vi kan dra slutsatsen att variabeln för deltagande i det civila samhället (sport/kultur och lokala organisationer) påvisar i särklass bäst korrelation gentemot CPI. Sämst korrelation finner vi i den politiska variabeln; demonstrationer. Vad exakt detta beror på är inte helt enkelt att svara på, men utifrån vårt teoretiska resonemang är det rimligt att anta att den typ av samhällligt deltagande som förekommer inom den civila sfären karaktäriseras av bättre förutsättningar för Putnams kapitalbyggande ömsesidiga samarbete.

Förslagvis skulle detta kunna bero på deltagandets mer horisontella struktur. Precis som Putnam också framhäver är horisontella band överlägsna vertikala band när det gäller att bygga upp socialt kapital (Putnam 2011, s. 194-195). Detta beror framförallt på att möjligheten för att ömsesidig tillit ska utvecklas mellan individer är betydligt större ifall dessa upplever att de befinner sig på samma makt- och statusnivå (ibid.). En fackförening karaktäriseras rimligen av en mer hierarkisk struktur än en kör, eftersom ledningen oftast har en väldigt framträdande roll. Hur detta skulle vara anledningen till varför vår demonstrationsvariabel gav ett så blygsamt utslag är svårare att förstå med tanke på dess i stort sett väldigt horisontella organisationsform. Den strukturella förklaringen är därför troligtvis inte den enda förklaringen till skillnaden mellan våra tre variabler.

En annan möjlig förklaring skulle kunna vara vilka sorters band de olika formerna av samhällligt deltagande hjälper till att knyta. Som vi tidigare nämnt är svaga band (bekantskaper)

bättre än starka band (familjen och närmsta kretsen) på att knyta samman grupperingar i samhället och på så sätt bidra till ett högre socialt kapital. Skapandet av sådana svaga band stämmer dock lika bra in på såväl sportföreningar som fackförbund eller organiserade demonstrationer.

En tredje förklaring har att göra med faktumet att socialt kapital är en resurs som hela tiden måste användas för att växa. På denna front har vår variabel för den civila sfären ett viktigt försprång. Till skillnad från de omständigheter som mobiliserar deltagarna i våra andra två variabler (såsom en demonstration eller en facklig stridsåtgärd) är fotbollsträningar, sånglektioner eller månadsmöten i föräldragrupper något som återkommer frekvent. Detta innebär fler möten och alltså mer deltagande. Ju mer deltagarna investerar i förtroende, ju mer sociala normer sätts på prov och ju mer deltagarnas kontaktnät används, desto högre socialt kapital kommer genereras. Vi menar därför att detta är den främsta anledningen till varför "deltagande i sport, kultur och lokala organisationer" visar upp ett bättre resultat än de båda andra variablerna.

Vad innebär då detta? Våra resultat talar för att en stor del av korruptionen i ett land kan förklaras av graden av samhällsligt deltagande i den civila sfären. En insikt som ger en indikation på det civila samhällsliga deltagandets betydelse för ett fungerande samhälle. Vi efterfrågar därmed att detta samhällsliga deltagande studeras i större utsträckning. Gällande just denna uppsats ämne, hade vi velat göra en större och mer omfattande statistisk analys med bättre kontroll för bakomliggande variabler. I en sådan skulle det vara önskvärt att kontrollera för deltagande i fler samhällsliga sfärer med flera olika exempel på deltagande. Man hade också kunnat i detalj studera de, för det sociala kapitalet, konstruktiva respektive destruktiva mekanismer som olika typer av samhällsligt deltagande sätter i gång.

Även om korruption är ett ständigt återkommande problem i våra samhällen finns det inga standardiserade fungerande metoder för att motverka den. Istället för att försöka bekämpa korruptionen uppifrån genom politiska institutioner eller bestraffande genom polisiär kontroll, hävdar vi att den bör bekämpas från grunden. Utveckling av metoder och institutioner för att öka civilt samhällsligt deltagande skulle kunna vara ovärderligt när det gäller att skapa effektiva och fungerande samhällen.

6 Litteratur

Bergström, Göran & Boréus, Kristina. (red.), 2012. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 3 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

European trade union institute, 2010. European Participation Index (EPI) [elektronisk]

<http://www.worker-participation.eu/About-WP/European-Participation-Index-EPI>

hämtdatum: (2013-04-24)

Europiska unionen, hemsida, [elektronisk] 2013. Länder, tillgänglig: http://europa.eu/about-eu/countries/index_sv.htm

hämtdatum: (2013-04-24)

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, 2012.

Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad, 4 uppl. Stockholm:

Nordstedts Juridik A.

Gallagher, Michael., Laver, Michael & Mair, Peter, 2011. *Representative government in modern Europe*, 5 uppl. CITY: McGraw Hill Higher Education

Hardin, Garrett, 1968, "The tragedy of the commons", *Science*, Vol. 162, Nr. 3859, s. 1244-1245.

Körner, Svante, 2000. *Tabeller och formler för statistiska beräkningar*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Körner, Svante & Wahlgren, Lars, 2012. *Praktisk statistik*, 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Körner, Svante & Wahlgren, Lars, 2006. *Statistisk dataanalys*, 4 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Nationalencyklopedin, hemsida, [elektronisk] 2013. Korruption, tillgänglig:

<http://www.ne.se/lang/korruption>

hämtdatum: (2013-04-24)

Ostrom, Elinor, 1990. *Governing the commons*. Cambridge: Cambridge University Press

Putnam, D. Robert, 2011. *Den fungerande demokratin*, 2 uppl. Stockholm: SNS Förlag

Rothstein, Bo, 2003. *Sociala fällor och tillitens problem*. Kristianstad: SNS förlag.

Transparency international, hemsida, [elektronisk] 2013. Corruption perception index 2012,

tillgänglig: <http://cpi.transparency.org/cpi2012/results/>

hämtdatum: (2013-04-24)

Wahlgren, Lars, 2008. *SPSS steg för steg*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

World Value Survey, hemsida, [elektronisk] 2013. Online data analysis, tillgänglig:

<http://www.wvsevsdb.com/wvs/WVSanalyze.jsp>

hämtdatum: (2013-04-24)

Åström, Kenneth (red.), 2011. *Termllexikon i statsvetenskap*. Malmö: Studentlitteratur.